

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014. 1^ο ΜΑΤΘΑΙΟΥ.

*Μύρωνος μάρτυρος, Παύλου και της αδελφής αυτού Ιουλιανής,
Δημητρίου οσιομάρτυρος του εκ Σαμαρίνης, Παναγίας της Τουμενίσσης,
Άλυπίου οσίου του εικονογράφου.
Έτος 7^ον Τεύχος 308*

Η Κοίμηση της Θεοτόκου

Πρωτοπρεσβύτερου Αλέξανδρου Σμέμαν

Τον Αύγουστο η Εκκλησία τιμά το τέλος της επίγειας ζωής της Παρθένου Μαρίας, τον θάνατο της, την κοίμηση της όπως είναι πια γνωστή και σε αυτή τη λέξη περικλείονται το όνειρο, η ευλογία, η ειρήνη, η ηρεμία και η χαρά.

Δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες για τις συνθήκες της κοίμησης της Παναγίας, της Μητέρας του Κυρίου. Διάφορες ιστορίες και διηγήσεις, γεμάτες αγάπη και τρυφερότητα διασώθηκαν μέχρι τις μέρες μας από την εποχή της πρώτης

Εκκλησίας, ακριβώς όμως λόγω της ποικιλότητας τους, δεν είμαστε υποχρεωμένοι να υποστηρίξουμε την «ιστορικότητα» καμιάς από αυτές. Με τη γιορτή της Κοιμήσεως η μνήμη και η αγάπη της Εκκλησίας επικεντρώνονται όχι στην ιστορικότητα και πραγματικότητα του γεγονότος, την ημέρα και τον τόπο όπου αυτή η μοναδική γυναίκα, η Μητέρα όλων των μητέρων συμπλήρωσε την επίγεια ζωή της. Όπου και όποτε και αν συνέβη, η Εκκλησία αντίθετα τονίζει την ουσία και το νόημα του θανάτου της, μνημονεύοντας τον θάνατο αυτής της οποίας ο Υιός, σύμφωνα με την χριστιανική μας πίστη, νίκησε τον θάνατο, αναστήθηκε εκ των νεκρών και υποσχέθηκε σε μας την τελική ανάσταση και τη νίκη της αιώνιας ζωής.

Ο θάνατος της ερμηνεύεται με τον καλύτερο τρόπο μέσα από την εικόνα της Κοιμήσεως που τοποθετείται στα προσκυνητάρια των εκκλησιών μας εκείνη την ημέρα, ως το κέντρο της όλης γιορτής. Η Μητέρα του Θεού έχει πεθάνει και βρίσκεται ξαπλωμένη στο νεκροκρέβατο. Οι απόστολοι του Χριστού είναι συγκεντρωμένοι γύρω της και πάνω ψηλά, στο κέντρο, βρίσκεται ο Χριστός, ο οποίος κρατά στα χέρια του τη Μητέρα του, ζωντανή και αιώνια ενωμένη μαζί του. Εδώ βλέπουμε μαζί τον θάνατο και αυτό που ξεπεράστηκε με τον συγκεκριμένο θάνατο της Θεοτόκου: όχι το διχασμό αλλά την ένωση· όχι τη λύπη αλλά τη χαρά και κυρίως όχι τον θάνατο αλλά τη ζωή. «Εν τη γεννήσει την παρθενίαν εφύλαξας, εν τη κοιμήσει τον κόσμον ου κατέλιπες Θεοτόκε...», ψάλλει η Εκκλησία ατενίζοντας αυτή την εικόνα.

Μου έρχονται στο μυαλό τα λόγια του βαθύτερου και πιο ωραίου ύμνου που απευθύνεται στην Θεοτόκο: «Χαίρε, αυγή μυστικής ημέρας!» (Ακάθιστος Ύμνος). Το φως που εκχύνεται από την Κοίμηση προέρχεται ακριβώς από αυτή την ατελεύτητη, μυστική ημέρα. Μελετώντας αυτό τον θάνατο και βλέποντας αυτό το νεκροκρέβατο καταλαβαίνουμε ότι πλέον δεν υπάρχει θάνατος, ότι το γεγονός του

θανάτου ενός προσώπου έγινε γεγονός ζωής, είσοδος εκεί όπου βασιλεύει η ζωή. Αυτή που έδωσε τον εαυτό της ολοκληρωτικά στο Χριστό, που τον αγάπησε μέχρι τέλους, συναντιέται μαζί του μπροστά στις λαμπρές πύλες του θανάτου και τότε ο θάνατος μετατρέπεται σε ευφρόσυνο συναπάντημα, η ζωή θριαμβεύει, η χαρά και η αγάπη κυριαρχούν πάνω σε όλα.

Για αιώνες η Εκκλησία ατενίζει και εμπνέεται από το θάνατο εκείνης που στάθηκε η μητέρα του Ιησού, που έδωσε ζωή στο Σωτήρα και Λυτρωτή μας, που έδωσε τον εαυτό της ολοκληρωτικά σ' εκείνον μέχρι το τέλος, μένοντας μόνη κάτω από το σταυρό. Μελετώντας την Κοίμηση της η Εκκλησία ανακαλύπτει και βιώνει τον θάνατο όχι πλέον ως φόβο και τρόμο και τέλος, αλλά λαμπρή και αυθεντική αναστάσιμη χαρά «Εν τη γεννήσει σου σύλληψις άσπορος, εν τη κοιμήσει σου νέκρωσις άφθορος...». Εδώ, σ' ένα από τους πρώτους ύμνους του όρθρου της γιορτής, βλέπουμε να εκφράζεται η ουσία αυτής της χαράς: «νέκρωσις άφθορος». Ποιό είναι όμως το νόημα αυτής της αντίθεσης των λέξεων; Κατά την Κοίμηση της Θεοτόκου, αποκαλύπτεται σε μας και γίνεται δική μας χαρά όλο το ευφρόσυνο μυστήριο αυτού του θανάτου, διότι η Παναγία, η Παρθένος Μαρία είναι μια από μας.

Αν θάνατος είναι ο φόβος και η θλίψη του χωρισμού, η κάθοδος στην απαίσια μοναξιά και το σκοτάδι, τότε τίποτα από όλα αυτά δεν τα συναντούμε στο θάνατο της Παναγίας, αφού η Κοίμησή της, όπως και ολόκληρη η ζωή της ήταν συνάντηση, αγάπη, κίνηση προς το αμάραντο και άδυτο φως της αιωνιότητας και είσοδος μέσα σ' αυτό. Η τελεία αγάπη «έξω βάλλει τον φόβον», γράφει ο Ιωάννης ο Θεολόγος, ο ευαγγελιστής της αγάπης (Α' Ιωάν. δ' 18). Συνεπώς δεν υπάρχει φόβος στην άφθορο και αθάνατο κοίμηση της Παρθένου Μαρίας. Εδώ, ο θάνατος κατέρρευσε εκ των ένδον, απαλλάχτηκε από όλα αυτά που τον γεμίζουν με τρόμο και απελπισία. Ο ίδιος ο θάνατος μετατρέπεται σε θρίαμβο ζωής. Ο θάνατος γίνεται «αυγή μυστικής ημέρας». Γι' αυτό η γιορτή δεν έχει καθόλου πόνο, νεκρώσιμους θρήνους και θλίψη, αλλά μόνο φως και χαρά. Είναι σαν να πλησιάζουμε τις θύρες του δικού μας αναπόφευκτου θανάτου και ξαφνικά τις βρίσκουμε ορθάνοικτες, γεμάτες φως από τη νίκη που πλησιάζει, από την ανατολή της βασιλείας του Θεού που είναι εγγύς.

Στη λάμψη αυτού του ασύγκριτου εόρτιου φωτός, σ' αυτές τις αυγουστιάτικες μέρες που ο φυσικός κόσμος φτάνει στο αποκορύφωμα της ομορφιάς του και γίνεται ύμνος δοξολογίας και ελπίδας, σημείο του ερχομού ενός άλλου κόσμου, αντηχούν τα λόγια από τους ύμνους της Κοίμησης. «Νενίκηνται της φύσεως οι όροι εν σοι, παρθένε άχραντε· παρθενεύει γαρ τόκος, και ζωήν προμνηστεύεται θάνατος. Η μετά τόκον παρθένος και μετά θάνατον ζώσα, σώζοις αεί, Θεοτόκε, την κληρονομίαν σου» (Ωδή θ'). Ο θάνατος δεν είναι πια θάνατος. Ο θάνατος καταυγάζεται από την αιωνιότητα και την αθανασία. Ο θάνατος δεν είναι πια διχασμός αλλά ένωση, όχι λύπη αλλά χαρά, όχι ήττα αλλά νίκη. Αυτό λοιπόν γιορτάζουμε την ήμερα της Κοίμησης της πανάχραντου Μητέρας, αληθινή προτύπωση και πρόγευση και σκίρτημα χαράς για την ανατολή της μυστικής και ατελεύτητης ημέρας.

Διδάγματα από την Κοίμηση της Θεοτόκου

† *Επίσκοπος Αυγουστίνος*

Ποιά διδάγματα, αγαπητοί μου, αποκομίζουμε από την εορτή της Κοιμήσεως; Όσα θα σας πω, τα αντλούμε όχι από την Καινή Διαθήκη, αλλ' από την άλλη πηγή της Ορθοδοξίας, την ιερά παράδοση. Τι λέει λοιπόν η ιερά παράδοσης για την κοίμηση της Θεοτόκου;

Μετά την ανάληψη του Χριστού η Παναγία ζούσε με τις αναμνήσεις του μονογενούς Υιού της, και είχε συνήθεια να επισκέπτεται τον τόπο της προσευχής του,

τη Γεθσημανή. Πολλές φορές πήγε εκεί. Αλλά κάποια μέρα πήγε για τελευταία φορά. Τότε συνέβη κάτι έκτακτο. Ας μην πιστεύουν οι άπιστοι, εμείς πιστεύουμε. στο πέραςμα της Θεοτόκου, και μάλιστα όταν γονάτισε να προσευχηθεί, τα δέντρα έγειραν, λύγισαν τις κορυφές των προς τα κάτω. Σαν να έκαναν μετάνοια να την προσκυνήσουν. Και, όπως στον Ευαγγελισμό, ήρθε πάλι ο αρχάγγελος Γαβριήλ. Κρατούσε κλάδο φοίνικος, σύμβολο νίκης κατά του θανάτου. Χαιρέτισε την υπεραγία Θεοτόκο και την ειδοποίησε, ότι σε λίγο φεύγει πλέον από τη γη για να συναντήσει τον Υιό της.

Γεμάτη ιερά συγκίνηση η Θεοτόκος κατέβηκε από το λόφο της Γεθσημανή και ήλθε στο φτωχικό της. Γνωρίζοντας ότι έφθασε το τέλος της επιγείου ζωής της σκούπισε, όπως λέει η παράδοση, και ευτρέπισε με τα χέρια της τον οικίσκο, έτοιμη να υποδεχθεί τον Κύριο, που ερχόταν να την παραλάβει. Κάλεσε δύο γειτόνισσες, χήρες με ορφανά, και τους μοίρασε τον φτωχικό της ιματισμό. Μετά ανήγγειλε στο περιβάλλον της, ότι σε τρεις ημέρες απέρχεται από τη γη. Τέλος ξάπλωσε στην κλίνη της, σταύρωσε τα άγια χέρια της, και βυθίστηκε σε προσευχή.

Το ότι η υπεραγία Θεοτόκος προετοιμάστηκε για τον θάνατό της πόσο μας διδάσκει! Είναι ευλογία των εκλεκτών του Θεού να ειδοποιούνται για το θάνατό τους. Όταν οι άνθρωποι ζούσαν με αφοσίωση στο Θεό, προαισθάνονταν το θάνατό τους. Και όπως αυτός που πρόκειται να ταξιδέψει ετοιμάζεται από μέρες, έτσι και οι ευλαβείς ψυχές προετοιμάζονται για το αιώνιο ταξίδι. Είναι κακό ο αιφνίδιος θάνατος. Ακούσατε τι λέει η Εκκλησία; Να μας φυλάξει ο Θεός από πολλά δεινά. Ποια δεινά; «Από λοιμού, λιμού, σεισμού...» και «...και αιφνιδίου θανάτου». Γιατί είναι κακό; Διότι δεν δίνει στον άνθρωπο ούτε λεπτό. Μοιάζει με το γεράκι... Οι κότες βόσκουν στο γρασίδι, και νομίζουν ότι θα επιστρέψουν στο κοτέτσι. Αμ δε θα επιστρέψουν. Από πάνω, ξαφνικά, το γεράκι πέφτει με ορμή κι αρπάζει την όρνιθα. Σαν γεράκι και ο θάνατος φτερουγίζει ορμητικός και πέφτει· στο δρόμο, στο πεζοδρόμιο, στο αεροπλάνο, στο γραφείο..., όπου να “ναι. Αρπάζει τον άνθρωπο και του λέει, Όλα “δω!... δεν τον αφήνει να πει το «Μνήσθητί μου...».

Αλλά προσέξτε κάτι ακόμη. Πρέπει ο Χριστιανός, προαισθανόμενος το θάνατό του, να κάνει και τούτο. Βλέπεις, ότι μεγάλωσες πλέον, τα χιόνια έπεσαν πάνω στο κεφάλι σου. Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός έλεγε· Τα σπαρτά, άμα ασπρίζουνε, τί περιμένουν; το δρεπάνι. Κι όταν ασπρίζουν τα μαλλιά, τί περιμένουμε, αδέρφια μου; Το δρεπάνι του αρχαγγέλου. Προτού λοιπόν φτάσει το δρεπάνι, οι μητέρες και οι πατέρες που έχουν παιδιά να τακτοποιήσουν τα του σπιτιού των. Ό,τι έχουν, να τα μοιράσουν με δικαιοσύνη στα παιδιά τους. Να μην αφήσουν εκκρεμότητες. Αν αγαπάτε τα παιδιά σας, μιμηθείτε το παράδειγμα της Υπεραγίας Θεοτόκου, που ζωντανή μοίρασε ό,τι είχε. Διότι μετά το θάνατό σας, εάν αφήσετε εκκρεμότητες, τα παιδιά σας θα τρέχουν στα δικαστήρια...

Ακόμη η Υπεραγία Θεοτόκος μάς διδάσκει και τούτο. Την ελεημοσύνη μην την κάνετε μετά θάνατον. Όσο ζείτε, όσο τα χέρια αυτά μπορούν και κινούνται και μπαίνουν στο πορτοφόλι, τότε η ελεημοσύνη έχει μεγάλη αξία. Διότι μετά θάνατον δεν λέγεται πλέον ελεημοσύνη· είναι χρήματα που δεν οφείλονται σ’ εσάς. Ακούς, ότι ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα το έκτισαν μετά θάνατον. Απήλαυσαν δηλαδή τα χρήματά τους εν ζωή, τα γλέντησαν όσο ζούσαν, και μετά το θάνατο πλέον κάνουν την ελεημοσύνη. Γι’ αυτό να κάνουμε την ελεημοσύνη όπως την έκανε η Παναγία. Αλλά προχωρούμε. Ήλθε και για τη Μητέρα του Θεού ο θάνατος. Η υπεραγία Θεοτόκος είναι πλέον τώρα νεκρά επί της κλίνης της. Νεκρά εκείνη, που εγέννησε τον αρχηγό της ζωής. Ποιοι τώρα θα την κηδεύσουν; Τα παιδιά κηδεύουν τους γονείς. Αλλ’ εκείνη είχε παιδιά; Είχε. Τί παιδιά; Κατά σάρκα ένα και μόνο Υιόν είχε, τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, και δεν παραδεχόμεθα την βέβηλο και ανίερο σκέψη των αιρετικών ότι είχε κι άλλα τέκνα. Αλλ’ ενώ δεν είχε κατά σάρκα τέκνα, είχε

πνευματικούς υιούς. Και πνευματικά της παιδιά ήταν οι δώδεκα απόστολοι. Πού ήταν όμως κατά την κοίμησή της οι απόστολοι; Έλειπαν μακριά. Ο Πέτρος στη Ρώμη, ο Παύλος προς τη Μακεδονία, ο Ανδρέας στην Πάτρα, ο Θωμάς στις Ινδίες, ο Ιωάννης στην Έφεσο... Έλειπαν όλοι στην διασπορά. Πως να τους ειδοποιήσουν; Αυτό απορείτε; Πιστεύετε. Και εάν πιστεύετε, τότε θα πιστεύσετε και αυτό που έγινε στην κοίμηση της Θεοτόκου. Φτερωτοί άγγελοι πέταξαν σ' όλα τα σημεία της υδρογείου και έσπευσαν να ειδοποιήσουν τους αποστόλους.

Και να. Επάνω στον ουρανό, σαν τα περιστέρια, σε φωτεινές νεφέλες ως επί ίππων, να και έρχεται ο Πέτρος, να και έρχεται ο Παύλος, ο Ιωάννης και οι άλλοι απόστολοι. Ηρθαν κοντά της. Και πάνω στην παράδοση αυτή στηρίζεται το γλυκύτερο και ωραιότερο εκείνο άσμα, «Απόστολοι εκ περάτων συναθροισθέντες ενθάδε...». Ναί, μαζεύτηκαν οι απόστολοι. Και τί μας διδάσκει αυτό; Ότι όταν πεθαίνει κάποιος γνωστός μας, πρέπει να διακόπτουμε κάθε εργασία. Το πρώτο καθήκον είναι να πάμε στο νεκρό, για να εκπληρώσουμε ένα χρέος ιερό. Πρώτον μεν προς εκείνον που έφυγε. Έπειτα προς τους συγγενείς, που παρηγορούνται με την παρουσία μας. Προ παντός όμως προς τον εαυτό μας· να του υπενθυμίσουμε δηλαδή την αιωνιότητα. Όταν βλέπεις νεκρό αυτόν που μέχρι χθες ήταν μαζί σου, αυτό σου φωνάζει· «Ματαιότης!...» (Εκκλ. 1,2). Γι' αυτό ο άγιος Κοσμάς έλεγε· Όταν πεθαίνει ο άνθρωπος, να μη τον θάβετε αμέσως, όχι· να τον κρατάτε εικοσιτέσσερις ώρες, και να μαζεύσετε γύρω του, να τον βλέπετε και να προσεύχεσθε· γιατί καλύτερος ιεροκήρυκας από το νεκρό δεν υπάρχει.

Μαζευτήκανε, λοιπόν, οι απόστολοι. Κρατούσαν το φέρετρο και το μετέφεραν εκτός της πόλεως. Εκείνη όμως τη στιγμή τί συνέβη; Μια οχιά, ένας Εβραίος, άπλωσε το βρωμερό του χέρι στο φέρετρο. Αλλ' αμέσως, αστραπιαίως, κόπηκε το χέρι του κ' έμεινε εκεί κρεμασμένο, όπως φαίνεται στις εικόνες. Αυτό είναι, αδελφοί, με λίγες λέξεις το ιστορικό της εορτής της Κοιμήσεως. Και ακούγεται η φωνή του ουρανού να μάς λέει· Μανάδες, ελάτε κοντά στο Πρότυπο των μητέρων. Παιδιά και προ παντός τα ορφανά, ελάτε κοντά στη γλυκειά Μάνα του κόσμου. Όσοι είστε παρθένοι, ελάτε κοντά στην Παρθένο, και φυλάξτε «την ωραιότητα της παρθενίας». Όσοι είστε αγράμματοι, ελάτε στην Παναγία για να μάθετε τη μεγαλύτερη φιλοσοφία. Όσοι είστε σοφοί, ελάτε στην Παναγία για να μάθετε, ότι σοφία είναι η ταπεινώσης. Όσοι είμεθα αμαρτωλοί, ας έλθουμε στην Θεοτόκο, για να μας οδηγήσει κοντά στο Χριστό. Η Κοίμησις αυτά μας διδάσκει.

Το σπουδαιότερο όμως μάθημα είναι, ότι ο θάνατος άλλαξε όνομα. Αφ' ότου σταυρώθηκε ο Χριστός, ο θάνατος δεν εμπνέει πλέον φόβο, όπως πριν. στο εξής δεν λέμε, όπως προ Χριστού, ο θάνατος του Σωκράτους, του Αριστοτέλους, του Πλάτωνος. Αλλά τί λέμε; Θάνατος ίσον κοίμησις. Γι' αυτό δεν λέμε, ο «θάνατος της Θεοτόκου», αλλά λέμε, η «Κοίμησις της Θεοτόκου». Αν πιστεύεις στο Χριστό, που είπε «Εγώ ειμι η ανάστασις και η ζωή» (Ιωάν. 11,25), ο θάνατος είναι κοίμησις. δεν είναι ψέμα. Οι νεκροί θ' αναστηθούν. Γι' αυτό τα νεκροταφεία πρέπει να λέγονται κοιμητήρια.

Αυτά μάς διδάσκει η εορτή. Λοιπόν ας προετοιμάσουμε κι εμείς τον εαυτό μας.

18 Αυγούστου	Δευτέρα	7-9:30 π.μ. Όρθρος και Θεία Λειτουργία. Οσίου πατρός ημών Αρσενίου του εν Πάρω. Θα τεθεί σε προσκύνηση τεμάχιο Ιερού Λειψάνου του Οσίου Αρσενίου.
23 Αυγούστου	Σάββατο	7-10:00 π.μ. Όρθρος και Θεία Λειτουργία. <u>Απόδοση Κοιμήσεως της Θεοτόκου.</u> 6:00 μ.μ. Εσπερινός